

Overdenking PASEN SILO zondag 5 april 2015

Arjan Noordhoek LEZINGEN: Psalm 118:15-24 en Johannes 20: 1-18

Thema: Tussen begin en eind

INLEIDING

Wat is er gebeurd, tussen begin en einde in het opstandingsverslag van Johannes? Maria is de hoofdpersoon, de mannen komen wel, maar achter haar aan, ze kunnen maar moeilijk meekomen in het nieuws van het lege graf.

Aan het begin is er een opgesloten vrouw, die niet open kan staan voor meer dan het gewone en die niet verder kan kijken dan het bekende.

Aan het eind zien we een gedreven apostel, een vrouw met een missie, een voorbeeld van geloof voor mannen en vrouwen, een engel met een boodschap.

Te veel voor een gewoon mens? Te veel voor jou en mij?

Vanaf paaszondag gaan we weer op weg naar Pinksteren, het feest van de Geestkracht. Engelen? Het is te doen met Zijn Geest, je pikt Zijn mensen er zo uit...

Johannes beschrijft in zijn 20e hoofdstuk de ontmoeting tussen Miriam uit Migdal en Jezus. Aan het begin staat Maria — Miriam in haar eigen taal — buiten bij het graf te huilen; aan het eind is ze de leerlingen aan het vertellen dat ze de Heer heeft gezien en wat hij tegen haar gezegd heeft. Aan het begin is ze gebroken en wanhopig van verdriet, aan het eind is ze opgeleefd, opgericht en actief. Dat *verschil tussen begin en eind - wat is er gebeurd*, dat daarvoor gezorgd heeft?

Twee keer wordt er gevraagd: waarom huil je? Twee keer geeft Miriam antwoord. Twee keer draait zij zich vervolgens om, om de tweede keer in de armen van haar Meester te vallen. Je kunnen zeggen dat ze aan het begin bezet is, afwezig en opgesloten in haar verdriet en wanhoop. Begrijpelijk en het kan voor ons herkenbaar zijn: na alle ellende van de arrestatie, de foltering, en de kruisiging nu ook nog dit: ze hebben het lichaam van haar Heer weggehaald!

En die vreemde, domme vragen maken het alleen maar erger. Waarom huil je?, vragen ze ook nog. De vraag zwiept haar verder de cirkel van verdriet in: Hij is weg, ik weet niet waar hij is, vertel me waar hij is!

Tot Jezus zelf haar uit die verdoving roept. Hij roept haar bij haar naam: Miriam! En ze komt uit haar opgesloten gevoel naar buiten: mijn Meester! Jezus zelf heeft Miriam *uit de gevangenis van haar verdriet geroepen*, eruit gesleurd zou je bijna zeggen.

Intussen is dat niet alles. Want, wat doen die engelen dan hier? Waarom verschijnen ze juist *aan de vrouw Miriam*, aan Maria, en kennelijk niet aan de mannen Petrus en Johannes, die eerder in het graf geweest waren? Waarom stellen die engelen zo'n domme vraag? Waarom huil je? toch een schrijnend voorbeeld van vragen naar de bekende weg, vragen naar wat je hoort te weten, en met zo'n vraag kan je zout in de wond strooien!

Engelen. Daar ging het ook met Kerst over, wat zijn dat voor wezens? Het woord betekent in het Grieks gewoon: boodschappers, gestuurde vertellers. Als je dan nog eens kijkt naar het begin en het einde van dit verhaal, dan zien we dat aan het einde Maria een boodschap te vertellen heeft aan de leerlingen. Je zou kunnen zeggen: Maria gaat 'engelen', Maria wordt straks zelf een engel, een boodschapper. Als zij hier aan het begin zich vooroverbuigt het graf in, dan ziet zij twee collega's, die haar als collega ontvangen, en die verbaasd zijn over haar huilen: waarom huil je, als je moet gaan vertellen dat Hij leeft?

Als er in de bijbel engelen te zien of te horen zijn, dat gaat er iets gebeuren *dat doorverteld moet worden*. Als je een bode van God ontmoet word je zelf een bode. En dat was nodig hier ook: de mannen Petrus en Johannes waren in het graf geweest en wisten: Jezus was weg. Waar is hij gebleven?

Petrus en Johannes weten het niet, al begint Johannes iets te dagen. Maar ze hadden uit de Schriften nog niet begrepen dat hij uit de dood moest opstaan. Wat Jezus ook gezegd had, ze geloofden dat nog niet. Waar Jezus heen is, moeten ze nog horen. Maria mag het hen gaan vertellen. Zij mag engel worden voor de leerlingen.

Maar voor Maria is dat allemaal nog teveel. Het dringt niet door. Ze heeft innerlijk geen ruimte ervoor. Het is té onvoorstelbaar. De overgang

is te groot. Ze draait zich om en ziet iemand. Weer die vraag: waarom huil je?, en nog meer: wie zoek je? Het is Jezus, maar ze herkent hem niet. De timmerman wordt voor de hovenier aangezien.

Dat is wat verdriet en rouw doet: je kan niet meer geloven dat het leven door gaat. En dat maakt hier alles uit. Het open, het lege graf zou voor haar, die zo vaak aan Zijn voeten heeft gezeten om te luisteren naar zijn woorden, die zo getuige was van zijn geestelijke kracht en wijsheid, moeten betekenen: hij leeft.

Voor wie verblind is door teleurstellingen, door verdriet om bv verloren idealen of eigen schuldgevoel of fouten, gaat denken als een opgeslotene en zegt: Jezus is weg en dood is dood.

Maar de rabbi van Nazareth laat zich nu zien in een nieuwe gestalte, zijn ware gestalte, die iets van het gelaat van God zelf laat zien: vol van geduld en liefde.

Engelen kun je wel of niet serieus nemen, Maria heeft ze niet serieus kunnen nemen. Nu komt hij zelf, want Maria móet Zijn engel worden. Zodat het evangelie de wereld in zal gaan, *vanaf de paasmorgen, door een vrouw*. Want wie verlaagd is, zal Hij verhogen, woorden van de profeten. Dat doet de Messias, de Gezalfde van God, zo is Hij voorspeld en gekomen.

In diverse geschriften, ook later gevonden evangeliën die niet in de bijbel zijn terechtgekomen, is Maria niet alleen de geliefde van Jezus, maar ook de ingewijde: zij begreep er blijkbaar altijd meer van dan de mannen!

Waarom huil je, wie zoek je? Weet je het echt niet meer, Miriam? Kun je het echt niet geloven? Pas als Jezus haar bij haar eigen naam roept:

Miriam!, wordt ze wakker en komt opnieuw tot leven met Hem geroepen. In haar eigen taal reageert ze: Rabboeni, mijn Meester!

Dus wat is er gebeurd, tussen begin en einde hier?

Jezus zelf is Mirjam van Migdal gevolgd in haar verdriet. Hij heeft haar gezocht en gevonden waar zij is, en heeft haar zelf geroepen, persoonlijk aangesproken, bij haar naam geroepen. Hij zelf, de levende, roept mensen tot leven. En nu heeft ze hem zelf gezien.

Pasen is: Jezus leeft, mensen hebben hem zelf gezien en zien Hem ook nu nog zelf . En Hij stuurt ons op pad om dat iedereen te vertellen. Maar niet door een haastige, harde opdracht, *er zit geduld bij in, ruimte* om tot beseft van God, beseft van Jezus te komen. Ruimte zodat tot jou en mij doordringt, werkelijk: ik heb de Heer zelf gezien.

En die ruimte is nodig ook. Want het wordt niet meer zoals vroeger. Pasen betekent niet: gelukkig komt alles toch nog weer goed, gelukkig is er toch nog herstel.

Pasen betekent: alles wordt nieuw. Jezus maakt *in zijn nieuwe geestelijke gedaante alles nieuw*.

Mocht Maria gedacht hebben dat hij er gelukkig weer was, als vanouds, Jezus' woorden maken dat onmogelijk. Maria, die Jezus gevolgd is tot aan het kruis, tot bij het graf, tot het laatste toe, zal haar Meester zo niet meer kunnen volgen. Niet meer aan zijn voeten zitten, maar zijn engel, zijn bode worden moet ze. Prediker van de Geest Gods, die in Jezus zichtbaar is geweest als nooit tevoren, maar nu een nieuwe vorm krijgt.

'Houd me niet vast'. Ik ga weg en ik stuur jou naar mijn broeders. Jij moet het antwoord geven op hun vraag. Petrus en Johannes zijn terug gekomen met de vraag: waar is Jezus gebleven? Geef jij hun het antwoord: Ik stijg op naar mijn Vader die ook jullie Vader is, naar mijn God die ook jullie God is.

God komt in Jezus even voorbij

Bij alle persoonlijke intensiteit van de ontmoeting hier — uniek in de bijbel: Miriam, rabboeni, Jezus kiest wel zijn geliefden om zijn bode te worden, zeg — toch gaat Jezus ook ergens aan Miriam 'voorbij'. Houd me niet vast. Het is net of Jezus na zijn opstanding dichterbij naar zijn Vader toe schuift, trekken van hem overneemt.

Zoveel vaker vinden we dat in de bijbel, dat God aan mensen verschijnt en aan hen 'voorbij' gaat.

-Aan Abraham wilde God voorbij gaan, op weg naar Sodom en Gomorra, maar Abraham nodigde God in zijn tent, even.

-Mozes wilde God zien, maar kreeg hem slechts in het voorbijgaan te zien, even, van achter.

-Aan Elia ging de Here voorbij, eerst als een storm, maar in de stilte daarna kwamen Gods woorden tot hem.

-Jezus neemt dit over. De Zoon lijkt op zijn Vader. Bij de storm op het meer wil Jezus zijn leerlingen voorbijgaan, staat er

-na zijn opstanding wordt dit nog sterker: in Emmaüs wilde hij verder gaan. Even konden de leerlingen hem overhalen bij hen te blijven, toen was hij weer weg.

Zo is het trouwens steeds, bij alle verschijningen, en zo ook hier: even maar, dan is Jezus weer op weg.

Waar het Hem om gaat

Het gaat hem om zijn broeders, zegt hij hier. Miriam uit Migdal, geroepen bij haar naam, moet aan de broeders gaan vertellen.

Later, en zeker 50 dagen later, op het Pinksterfeest, zal Jezus die broeders tot apostelen maken, hen zenden zoals de Vader hem gezonden heeft, op weg naar nog veel meer mensen.

Die aanduiding ‘mijn broeders’ is nieuw. Jezus noemde zijn leerlingen bij zijn afscheid zijn ‘vrienden’. Nu, na zijn opstanding, noemt hij hen zijn ‘broeders’. Nu zijn werk af is kan hij mensen kennelijk echt laten delen in zijn kind zijn van God.

Christenen worden niet Jezus’ dienaren, maar zijn broeders en zusters. dat betekent: delen in zijn levenskracht en levensdoel: nog meer mensen roepen om broeders en zusters te worden, samen op weg naar nieuw leven. Daar mag Miriam hier een eerste bijdrage aan leveren. Zij wordt als vrouw Jezus’ eerste mensen-engel, om broeders te melden dat hij leeft en wat hij gezegd heeft.

Maar Jezus stapt zelf hier uit het verhaal ook op ons af, komt in ons levensverhaal. Mijn broeders, dat zijn niet maar die leerlingen. Mijn broeders, mijn zusters, die zitten hier ook. Dat zijn wij. Jezus schakelt Miriam hier in, ook voor ons. Zij heeft gezien en gehoord en doorgemaakt, ook voor ons. Zij heeft hem gezien — Ik heb de Heer gezien! — ook voor ons, om het ook voor ons echt Pasen te laten

worden: Jezus leeft! Met Zijn Geest komt Hij naar ons toe en daardoor wordt alles anders en nieuw.

Om dat te bereiken schrijft Johannes, om dat te bereiken stuurt Jezus zijn engelen, zichzelf, zijn Miriam, zijn Tomas, zijn broeders, zijn zusters: zoals de Vader mij heeft gezonden, zo zend ik jullie.

onzelf in het verhaal zetten

Dat is wat Johannes wil, wat het ons kan doen als we de bijbel alleen of met elkaar lezen. Maar de bijbel, de openbaring zoals dat heet, is maar één been van het geloof in de opstanding. De ervaring in je eigen leven is het andere been van het geloof, want alleen op die twee benen kunnen mensen de geloofsweg gaan.

Kijk in jouw eigen leven, zo vaak cirkelend in en om de eigen dingen. In deze kerk zijn heel wat mensen die elkaar kunnen vertellen wat een geduld Jezus met hen heeft of heeft gehad, Want Hij zoekt jou en mij helemaal in ons eigen leven op. Al van het begin af gaan, toen onze naam klonk, toen we een naam uit liefde ontvingen. En voor velen hier ook bij hun doop, dan wordt die naam voluit uitgesproken.

Maar hoe vaak ook niet later? Hoe vaak ook door een broeder, door een zuster?

Wanneer heeft Hij ons in ons leven voor het laatst stil gezet en aangesproken? Hoe was het ook al weer, toen die ene tekst die raakte, toen we even dachten ; dit raakt mij, wat jij daar zegt, dit komt van God...

Hoe vaak laten we dat toe, als we vol waren van onszelf, van onze plannen, van ons verdriet, — en plotseling is en was Hij daar

Juist het heel persoonlijke tussen jou en Jezus, net als hier, tussen Jezus en Miriam, juist dat wordt altijd weer uitgezet in de beweging naar anderen toe.

Zoals jij alleen het evangelie hebt leren leven, Jezus hebt ontmoet, zoals jij alleen het verwoorden kan, doen kan, daar gaat het om.

Wie engelen heeft gezien wordt een engel, maar durven we het aan om in wat een ander tegen ons zegt ook een boodschap van God te horen?

Als wij dat dwars door onze twijfel, onze vragen en onze teleurstellingen heen toch aandurven, dan kan je echt zeggen :
Werkelijk, onze Heer is opgestaan.